

1. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף כג עמוד א

מתני' מרחיקין את השוכך מן העיר חמשים אמה ולא יעשה אדם שוכך בתוך שלו אלא אם כן יש לו חמשים אמה לכל רוח רבי יהודה אומר בית ארבעת כורין מלא שגר היונה ואם לקחו אפילו בית רובע הרי הוא בחזקתו גמ' חמשים אמה ותו לא ורמינהי אין פורסין נשבין ליונים אלא אם כן היה רחוק מן הישוב שלשים ריס אמר אביי מישט שייטי טובא וכרסייהו בחמשים אמתא מליא ומישט שלשים ריס ותו לא והתניא ובישוב אפילו מאה מיל לא יפרוס רב יוסף אמר בישוב כרמים רבא אמר בישוב שובכין ותיפוק ליה משום שובכין גופייהו איבעית אימא דידיה ואיבעית אימא דכנעני ואיבעית אימא דהפקר

- א. מרחיקין את השוכך מן העיר חמשים אמה
ב. לא יעשה אדם שוכך בתוך שלו אלא אם כן יש לו חמשים אמה

50 Amah			Chachamim
~273 Amah	1	Beit Arbah Korin	Rabbi Yehuda
8000 Amah	30	Ris	Beraita (Reisha)
200000 Amah	100	Mil	Beraita (Seifa)
30 Ris = 4 Mil		1 Mil = 2000 Amah	

- ג. חכמים – שיעור = חמשים אמה
ד. ר"י – שיעור = מאתים ושבעים ושלוש אמות¹
ה. משנה – שיעורים או חמשים אמה או בית ד' כורין
ו. ברייתא – שלשים ריס
ז. רישא של הברייתא – שיעור = שלשים ריס
ח. סיפא של הברייתא – שיעור = אפילו מאה מיל

א vs ב

2. תוספות מסכת בבא בתרא דף כג עמוד א

ולא יעשה שוכך תוך שלו – ברחוק מן העיר בין השדות ואצטריך למיתני תרווייהו דאי תנא רישא להרחיק מן העיר התם דוקא מרחיק מפני שתבואות העיר מגולות הן בחצר הן בגג אבל תבואה הנזרעת בשדה ומכוסה אין צריך להרחיק ואי תנא סיפא משום דבשדות שכיחא תבואה אבל בעיר דלא שכיח כולי האי אימא לא.

3. חידושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף כג עמוד א

מתני' מרחיקין את השוכך וכו'. ותרווייהו איצטריכו שלא תאמר דוקא מן העיר שהם נזקא דרבים וגם שהפירות עומדין בגגות בעין מה שאין כן בשדות שהם דיחידים והזרעים תחת הקרקע ודילמא לא משכחי ליה כולי האי, ולא תימא נמי דדוקא בשדות שהתבואה מצויה אבל בעיר מיעוט הוא שיש פירות בגג.

4. בית הבחירה למאירי מסכת בבא בתרא דף כג עמוד א

המשנה השביעית והכונה להתחיל בה בביאור החלק השני בעניני נזקים הבאים ממנו לכל בני העיר ואמר על זה מרחיקין את השוכך מן העיר חמשים אמה...

ג vs ד

5. תוספות מסכת בבא בתרא דף כג עמוד א

בית ארבעת כורין כמלא שגר היונה - ור' יהודה ורבנן לא פליגי בשגר היונה כמה הוי דמודו רבנן דבית ארבעה כורין הוי שגר היונה אלא רבנן סברי כיון דבחמשים אמה מליא כריסייהו כדאמרינן בגמ' תו לא מזקי טפי ור' יהודה סבר דכמלא שגר מזקי.

¹ רמב"ם על משנה מסכת בבא בתרא פרק ב משנה ה
והיה רבי יהודה אומר בית כור לכל רוח והוא מאתים ושבעים ושלוש אמות וארבע חמישיות לכל רוח

6. חידושי הרשב"א מסכת בבא בתרא דף כג עמוד א
ר' יהודה אומר בית ארבעת כורין כמלא שגר היונה, משמע דלא פליגי רבנן עליה דר' יהודה בשיעור שגר היונה אלא דרבנן סברי דבחמשים אמה מליא כרסייהו ומיהו מישט שייטי טובא ור' יהודה סבר דכרסייהו נמי לא מליא אלא במלא שגר היונה, וכן כתבו בתוספות:²

7. חידושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף כג עמוד א
רבי יהודה אומר בית ד' כורין כמלא שגר היונים. פי' דאליבא דר' יהודה הוא שגר היונים דאילו לרבנן אין זה שגר יונים דאילו לאכילה חמשים אמה ותו לא ואי בשטתה שלשים ריס הוא כדאיתא בגמרא.

ה vs ו

8. ריטב"א

{עיין לעיל שהמשנה והברייתא מדברים על שני עניינים נפרדים}

9. חידושי הרשב"א מסכת בבא בתרא דף כג עמוד א
... קשיא לי דאפי' בשיעור שיטה משמע דפליגא מתני' וברייתא, דברייתא קא תני שלשים ריס דהיינו ארבעת מילין, ומתני' קתני ארבעת כורין כמלא שגר היונה וכור לא הוי מיל וצל"ע:

10. תוספות יום טוב מסכת בבא בתרא פרק ב משנה ה
מלא שגר היונה: פי' הר"ב מרוצת פריחתן בפעם אחת - וכפירוש רש"י. וכתבו התוס' דלא פליגי ר' יהודה ורבנן בשגר היונה כמה הוי. אלא סברי רבנן כיון דבחמשים אמה מליא כרסייהו תו לא מזקי טפי. ורבי יהודה סבר דכמלא שגר מזקי ע"כ. ואין פריחה אחת כמישט שייטי דהיינו בפריחות הרבה זה אחר זה שהוא עד ל' ריס. ואחר ינוחו או ישובו לאחוריהם בשובכיהם:

11. רש"י מסכת בבא בתרא דף כג עמוד א
דמודו רבנן דבית ד' כורין הוי שגר היונה. והא דאמרינן לקמן דמישט שייט' עד שלשים ריס עתוי"ט ונ"ל לפרש ע"פ מש"כ התוס' בשבת (מ"ט) בשם המדרש דיונה בשעה שהיא יגיעה פורחת באחת ונוחת באחת. ומלא שגר נקרא כ"ז שהיא פורחת בשתיים והוא בבית כור. ואח"כ נעשית יגיעה ופורחת באחת ושייטא עד שלשים ריס ואח"כ חוזרת לשובכה:³

ז vs ה

חידושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף כג עמוד א
ומישט ל' ריס ותו לא. יש אומרים דעל תירוצא דאביי קשה ליה וה"ק בשלמא לדידי לא קשיא מתני' דהתם רישא אסיפא דרישא דקתני אא"כ הרחיק מן היישוב ל' ריס בלבד כשאותם ל' ריס הם מדבר, וסיפא דקתני דביישוב שדות שיש להם מה לאכול אפילו מאה מיל ולעולם שיעור שייטתן כשיעור אכילתם ומתני' פליגא, אלא לדידך דאמרת דאפילו בלא אכילה הם שטיין מה לי מדבר מה לי יישוב, ומהדרין דסיפא ביישוב כרמים או ביישוב שובכין כי על ידי כן מתפשטין ושטיין יותר ולעולם כרסייהו (בתרתי) [בחמשין] אמהתא מליין. ויש אומרים דלא אדאביי פרכינן אלא דפרכינן רישא אסיפא דברייתא כדי לבררה, וזה יותר נכון.

² כוונתו לתוס' שהיו לפניו וכע"ז גם בתוס' שלפנינו ד"ה בית ארבעת כורין אבל מדבריהם משמע דגם ר' יהודה מודה דבחמשים אמה מליין כרסייהו אלא דסבירא ליה דאע"כ דרכן להזיק עד כמלא שגר היונה
³ https://en.wikipedia.org/wiki/Bird_flight. Bounding flight. Small birds often fly long distances using a technique in which short bursts of flapping are alternated with intervals in which the wings are folded against the body. This is a flight pattern known as "bounding" or "flap-bounding" flight. When the bird's wings are folded, its trajectory is primarily ballistic, with a small amount of body lift. The flight pattern is believed to decrease the energy required by reducing the aerodynamic drag during the ballistic part of the trajectory, and to increase the efficiency of muscle use.

12. חידושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף כג עמוד א
והא גירי הוא ותולדה דשן ממש ומודה בה רבי יוסי.

13. בית הבחירה למאירי מסכת בבא בתרא דף כג עמוד א
זהו ביאור המשנה וכלה על הצד שביארנוה הלכה היא וגדולי המחברים ראיתי להם שהביאוה מדין גזלה ולא הביאוה בדיני ההרחקות והביאוה בגזלה האסורה מדברי סופרים ויראה מזה שאם עשה שובך בפחות מחמשים אמה והזיק פטור מלשלם

14. רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק ו הלכה טז
כל מי שיש בידו גזל של דבריהם אינו יוצא מידו בדיינין וכן אם כפר בו ונשבע אינו מוסיף חומש כמו שמוסיף על הגזל הגמור.

15. קצות החושן סימן קנה ס"ק ט
... אם לא הרחיק השובך מן העיר והלכו והזיקו, תליא במחלוקת שבסעיף (ג) [ל"ג], דלדעת הראב"ד (הובא בטור סעיף נ"ט) דכל הנך הרחקות אם לא הרחיקו והזיקו דפטור מלשלם, א"כ יוני שובך נמי פטורין לדעת הרמב"ן דלא חייב בהו משום שן כיון דאינו קנין תורה אלא מפני דרכי שלום, ולדעת הרא"ש (הובא בטור סעיף נ' ועיין ב"ח) דבכל הנך הרחקות חייב לשלם משום גירי דיליה, א"כ יוני שובך דהוי נמי גירי חייב לשלם, דאע"ג דלא קני להו הו"ל כמעמיד בהמת חבירו על קמת חבירו דמחייב משום שן אפילו בבהמה שאינו שלו, וכדאיתא פרק הכונס (ב"ק) דף נ"ו (ע"ב), וע"ש תוס' ד"ה המעמיד בהמת חבירו:

16. חשוקי חמד בבא בתרא דף כג עמוד א האם מותר לעשות ככר יונים במרכז העיר
שאלה. האם מותר להקים ככר מרכזי בעיר ובו אלפי יונים, וכך למשוך תיירים?
תשובה. נאמר במסכת ב"ב דף כג ע"א מרחיקין את השובך מן העיר חמישים אמה, ופרש"י שהיונים מפסידין זרעוני גנות, ולכאורה מטעם זה, בימינו מותר לקרב שובך לעיר, מכיון שאין בערים המיושבות זרעוני גינות, וגם לא שוטחים על הגנות. וכעין המבואר בשו"ע (חו"מ סימן תט ס"א) 'אין מגדלים בהמה דקה בארץ ישראל, מפני שדרכם לרעות בשדות של אחרים והיזקם מצוי; אבל מגדלים בסוריא ובמדברות שבארץ ישראל. והאידינא, שאין מצוי שיהיו לישראל בארץ ישראל שדות, נראה דשרי', יעו"ש. ויעוין גם בחזו"א (ב"ב סימן יד ס"ק יא) שכתב שאם מסביב לשובך יש שדות בורות, אין איסור לבנות שם שובך...
אולם מסתבר שגם בימינו אסור לגדל יונים בעיר מסיבה אחרת, והוא דכיון שהם מלכלכים את הכביסה התלויה בחוץ, וגם מעבירים כינים. אם כן לא גרע משאר הדברים המזיקים לציבור שאסור לעשות בלי רשות מהציבור. אלא שיתכן שאם על ידי זה ירוויחו התושבים, כמו בערים מסוימות בעולם, שע"י שזה ימשוך לשם תיירים, ורבים מתפרנסים שם ממכירת זרעונים להאכלת יונים, אולי רשאים ז' טובי העיר להתיר זאת.